

Högsta förvaltningsdomstolen, 2019-4637

HÖGSTA
FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS
DOM

Mål nr 4637-19

meddelad i Stockholm den 23 december 2020

KLAGANDE

[Kvinnan]

Ombud: [Advokaten]
Legare Advokatbyrå AB
Sveavägen 116
113 50 Stockholm

MOTPART

Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 12 augusti 2019 i mål nr 1982-19

SAKEN

Bostadsanpassningsbidrag

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

1. Bostadsanpassningsbidrag syftar till att ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Bidrag kan lämnas för att anpassa och komplettera fasta funktioner i och i anslutning till en bostad. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig för personen med funktionsnedsättning.
2. [Kvinnan] är beroende av rollator för att kunna gå kortare sträckor. Utomhus använder hon en elrullstol som hon har lånat från regionens hjälpmedelscentral. Hon bor i en lägenhet på tredje våningen. I byggnaden finns hiss, lägenheten nås via en loftgång och i källaren finns ett förråd.
3. [Kvinnan] ansökte om bostadsanpassningsbidrag till ett garage för elrullstolen som skulle placeras på en av kommunen iordningställd plats utanför huset. Enligt intyg från arbetsterapeut kan [kvinnan] inte självständigt ta sig ner till källarförrådet eller upp till loftgången och vidare till lägenheten med sin elrullstol, utan är alltid beroende av att någon hjälper henne med detta. För att hon självständigt ska kunna använda elrullstolen bedömer arbetsterapeuten att det är nödvändigt med ett rullstolsgarage på gården.
4. Vänersborgs kommun avslag ansökan. Beslutet motiverades med att ett garage för en elrullstol inte är att betrakta som en fast funktion eller komplettering till en sådan.
5. Förvaltningsrätten i Göteborg, som avslag [kvinnans] överklagande, bedömde att ett garage av ifrågavarande slag är förhållandevis lätt att flytta och troligtvis skulle tas med vid en flytt. Det hade inte framkommit att garaget har en tydlig fysisk och funktionell koppling till en fast funktion. Förvaltningsrätten ansåg därför att garaget utgjorde ett sådant löst inventarium för vilket bostadsanpassningsbidrag inte lämnas.
6. [Kvinnan] överklagade till Kammarrätten i Göteborg som gjorde samma bedömning som förvaltningsrätten och avslag överklagandet.

YRKANDEN M.M.

7. **[Kvinnan]** yrkar att hon ska beviljas sökt bostadsanpassningsbidrag och anför följande. Inom de flesta regioner är det ett krav att den som beviljas hjälpmedel i form av en elrullstol har tillgång till en torr, uppvärmd och låsbar

uppställningsplats för rullstolen. Den som är beroende av en elrullstol för att kunna förflytta sig utomhus kan i praktiken inte få ett sådant hjälpmedel för det fall att kommunen inte erbjuder förvaringsutrymme. Hon saknar möjlighet att förvara sin elrullstol inomhus i anslutning till själva lägenheten eller i något cykelförråd eller motsvarande. Garaget, som väger ca 200 kg, ska placeras på en iordningställd plats utanför byggnaden och förankras i marken.

8. **Vänersborgs kommun** anser att överklagandet ska avslås.

9. **Boverket** har i ett av Högsta förvaltningsdomstolen inhämtat yttrande anfört följande. Ett elrullstolsgarage av den typ som är aktuell i målet är förhållandevis lätt att flytta och skulle troligtvis tas med vid en flytt. Föremål som vanligtvis tas med vid en flytt ska betraktas som lösa inventarier, även om de är fast anbringade i bostaden. För att bostadsanpassningsbidrag ska kunna utgå för komplettering av en fast funktion krävs att det finns en tydlig fysisk och funktionell koppling till den fasta funktionen. Det är inte visat att garaget har en tydlig koppling till en fast funktion. Garaget utgör ett sådant löst inventarium för vilket bostadsanpassningsbidrag inte lämnas.

10. **Sveriges Kommuner och Regioner**, som beretts tillfälle att yttra sig i målet, har anfört följande. Garaget är tänkt att ställas upp på gården och kommer att vara anslutet till ett eluttag utomhus. Garaget är flyttbart och kommer med all sannolikhet att lyftas bort när klaganden flyttar. Garaget har därför en funktionell koppling till själva rullstolen och inte till byggnaden. Garaget ska följaktligen betraktas som ett löst inventarium.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

- Frågan i målet

11. Frågan i målet är om bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för ett flyttbart garage till en elrullstol som ska placeras på marken i anslutning till en bostad.

- Rättslig reglering m.m.

12. Av 1 § lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag framgår att lagen har till syfte att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Enligt 5 § lämnas bidrag för att anpassa och komplettera fasta funktioner och i anslutning till en bostad. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig för sökanden.

- Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Ändamålet med bestämmelserna om bostadsanpassningsbidrag är att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att bo i egen bostad. Reglerna utgör ett komplement till de generella bestämmelserna i plan- och bygglagen (2010:900) om att göra bostäder tillgängliga och ändamålsenliga för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga (se t.ex. prop. 1992/93:58 s. 11 och 19 samt prop. 2017/18:80 s. 18 f).

14. Bidrag lämnas för att anpassa och komplettera fasta funktioner i och i anslutning till en bostad. Med fasta funktioner avses själva byggnaden där bostaden är belägen, marken i anslutning till byggnaden och sådan anordning eller inredning som kan anses tillhöra byggnaden eller marken (prop. 2017/18:80 s. 69).

15. Rullstolsgaraget är avsett att användas i stället för förrådet i källaren. Förrådet finns i byggnaden där bostaden är inrymd och utgör därmed en sådan fast funktion i anslutning till bostaden som avses i 5 § lagen om bostadsanpassningsbidrag. Den fråga som inställer sig är om rullstolsgaraget kan anses utgöra ett komplement till förrådet i lagens mening.

16. För att kunna utgöra ett bidragsberättigat komplement till en fast funktion krävs inte att kompletteringen monteras fast. Det måste dock finnas en tydlig fysisk och funktionell koppling till den fasta funktionen. Som exempel på åtgärder som har en sådan tydlig fysisk och funktionell koppling som krävs anges i förarbetena spisvakt, stödhandtag, tröskelkilar och handsändare till dörrautomatik. (Prop. 2017/18:80 s. 27 och 69.)

17. En förutsättning för att rullstolsgaraget ska kunna anses utgöra ett komplement till källarförrådet är således att det finns en såväl fysisk som funktionell koppling till förrådet. Dessutom krävs det att denna koppling är tydlig.

18. Vad som avses med en komplettering av en fast funktion i detta sammanhang behandlas inte i förarbetena på annat sätt än genom angivande av exempel (se punkt 16). Exempelen och kravet på tydlig koppling visar att lagstiftarens avsikt har varit att tillämpningsområdet ska vara begränsat. De exempel som anges i förarbetena är kompletteringar som är rent fysiskt anslutna till den fasta funktionen eller finns i dess omedelbara närhet och som inte är funktionella i sig utan endast tillsammans med den fasta funktion som de kompletterar.

19. Rullstolsgaraget är både fristående och funktionellt i sig. Det kan därför inte anses ha en sådan tydlig fysisk och funktionell koppling till förrådet i källaren som krävs för att utgöra ett komplement till det och därmed till en fast funktion i anslutning till bostaden. Bostadsanpassningsbidrag kan därmed inte lämnas för den sökta åtgärden och överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Margit Knutsson, Erik Nymansson, Mahmut Baran, Leif Gäverth och Marie

Jönsson.

Föredragande har varit [justitiesekreteraren].

KAMMARRÄTTEN I
GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM
2019-08-12
Göteborg

Mål nr 1982-19

KLAGANDE

[Kvinnan, född 1943]

MOTPART

Samhällsbyggnadsnämnden i Vänersborgs kommun

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 13 mars 2019 i mål nr 14616-18, se bilaga A

SAKEN

Bostadsanpassningsbidrag

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

[Kvinnan] yrkar att hon ska beviljas bostadsanpassningsbidrag för elrullstolsgarage och anför följande. Elrullstolsgarage är att betrakta som en fast funktion och därför bör bidrag utgå. Av Boverkets handbok framgår att bidrag kan utgå för förråd till elrullstol och av förarbetena till lagen framgår att bidrag kan lämnas för t. ex. ett enklare förråd för rullstol. Det kan bli förödande för den enskilde om denne uppfyller kravet för att få elrullstol som hjälpmedel men nekas på grund av att förvaring inte kan ordnas. Så vitt hon känner till ställer utlånaren detta villkor. Att bostadsanpassningsbidrag enligt lag kan lämnas genom att en begagnad anordning överlämnas bekräftar att vissa anordningar ska betraktas som fast funktion trots att anordningen flyttas. Eluttag är en fast funktion och elrullstolsgaraget är en komplettering som måste ha en funktionell koppling till fast eluttag. I annat fall kan man inte använda dörrautomatiken till handsändaren.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten anser att det finns skäl att meddela prövningstillstånd.

Frågan i målet är om det aktuella elrullstolsgaraget är att anse som en anpassning eller komplettering av en fast funktion i eller i anslutning till [kvinnans] bostad, vilket krävs för att bostadsanpassningsbidrag ska kunna lämnas för anordningen.

Kammarrätten gör i denna fråga samma bedömning som förvaltningsrätten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Annica Stening
referent

Åsa Ståhl

Lars Dahlström

/[föredraganden]

- - -

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avd. 2

DOM
2019-03-13
Göteborg

Mål nr
14616-18

KLAGANDE

[Kvinnan, född 1943]

MOTPART

Samhällsbyggnadsnämnden i Vänersborgs kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Samhällsbyggnadsnämnden i Vänersborgs kommun beslut 2018-11-13

SAKEN

Bostadsanpassningsbidrag enligt lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

VAD MÅLET GÄLLER

Det förvaltningsrätten ska pröva i detta mål är om [kvinnan] har rätt till bostadsanpassningsbidrag för ett elrullstolsgarage.

DET ÖVERKLAGADE BESLUTET

Samhällsbyggnadsnämnden i Vänersborgs kommun (nämnden) avslög [kvinnans] ansökan om bostadsanpassningsbidrag för elrullstolsgarage med i huvudsak följande motivering. Ett elrullstolsgarage är inte att betrakta som en fast funktion eller en komplettering till en fast funktion varför bidrag inte beviljas.

YRKANDEN M.M.

[Kvinnan] yrkar att hon ska få sökt bidrag för elrullstolsgarage och anför i huvudsak följande. Om elrullstolsgarage anses som lös egendom så måste även spisvakter och hissar som tas bort från bostaden när behovet upphör anses vara lös egendom. Vänersborgs kommun har tre begagnade och 4 nyinköpta elrullstolsgarage i ett förråd. Hon har gångsvårigheter, dålig balans och funktionsnedsättning. Hon kan inte gå långa sträckor och måste alltid förvisa sig om att det finns något som hon kan stötta sig på. På Nygatan 15 finns platta och eluttag för laddning av batteri. Bostaden är inte ändamålsenlig för henne utan tillgång till garage för hennes eskoter. Hon är alltid beroende av följeslagare för att komma ut på egen hand. Elrullstolsgarage ska anses vara en fast funktion. Det går alldeles utmärkt att ansluta garaget i ett fast eluttag. Det borde finnas möjlighet att låna ett garage av kommunen eftersom kommunen har 7 garage i ett förråd. Att flytta ett garage till hennes bostad är en mycket ringa kostnad för Vänersborgs kommun. I överklagandeskriften har [kvinnan] till 1,7, 15 och 16 §§ lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

- Förvaltningsrättens bedömning

Prövningsramen i målet är det överklagade beslutet. Vad [kvinnan] anført gällande övertagande av anordning som tidigare installerats med stöd av bostadsanpassningsbidrag samt skälig kostnad av bostadsanpassningsbidrag faller därmed utanför vad förvaltningsrätten har att pröva.

Förvaltningsrätten har därmed att ta ställning till om ett el rullstolsgarage är att anse som en anpassning av en bostads fasta funktioner. [Kvinnan] anför i denna del att ett elrullstolsgarage är att anse som en fast funktion. Nämnden anför att elrullstolsgarage inte utgör en fast funktion eller en komplettering till en fast funktion.

Bostadsanpassningsbidrag lämnas för att anpassa och komplettera fasta funktioner i och i anslutning till en bostad. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig för sökanden (5 § lagen om bostadsanpassningsbidrag).

Av förarbetena till lagen framkommer att bidrag ska kunna lämnas för att komplettera de fasta funktionerna, även om kompletteringen inte är fastmonterad i byggnaden. Det måste dock finnas en tydlig fysisk och funktionell koppling till den fasta funktionen. Ett exempel på en sådan komplettering är en handsändare till en dörrautomatik, där en handsändare är en förutsättning för att sökanden ska kunna använda dörrautomatiken. Ett annat exempel är en spisvakt, som kan vara en förutsättning för att den enskilde ska kunna använda sin spis på ett tryggt och säkert vis (se prop. 2017/18:80 s. 27).

Av underlaget i målet framkommer att ett elrullstolsgarage avses att placeras på en iordningställd plats på gården. [Kvinnan] anför att kommunen har tillgång till elrullstolsgarage som lätt kan förflyttas till hennes boende. [Kvinnan] har även hänvisat till 7 § lagen om bostadsanpassningsbidrag vilket avser bostadsanpassning i syfte att bl.a. göra det möjligt för sökanden att utöva hobbyverksamhet i hemmet. Det har inte framkommit i målet att en sådan åtgärd som [kvinnan] ansökt om tillgodoser hennes behov av att utöva hobbyverksamhet i hemmet.

Förvaltningsrätten bedömer att ett elrullstolsgarage av den typ som är aktuell i målet är förhållandevis lätt att flytta och troligtvis skulle tas med vid flytt. Det har inte i målet framkommit att elrullstolsgaraget har en tydlig fysisk och funktionell koppling till en fast funktion. Därmed anser förvaltningsrätten att ett elrullstolsgarage utgör ett sådant löst inventarium för vilket bostadsanpassningsbidrag inte lämnas. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (FR-03)

Carina Gester
Tf. rådman

Föredragande i målet har varit [förvaltningsrättsnotarien].